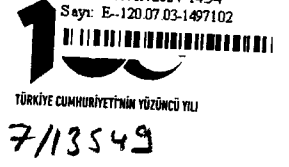

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 19/09/2024 14:54
Sayı: E-120.07.03-1497102

ACELE

Sayı : E-72079556-610-12866215
Konu : Soru Önergeleri (7/13549)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.07.2024 tarihli ve 1456830 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Gülderen VARLI tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/13549 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/13549 Cevap Metni (3 Sayfa)

Doğrulama Kodu: 8FEFF1A6-ACC3-4CD6-A7FF-2062C657DA24

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Van Milletvekili Sayın **Gülderen VARLI**'ya Ait 7/13549 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önermesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğuna dair inançla çalışmalarımız, tüm tarafların kapsamlı iş birliği ile çok geniş bir yelpazede; adalete erişim ve mevzuat, politika ve koordinasyon, koruyucu ve önleyici hizmetler, toplumsal farkındalık, veri ve istatistik başlıklarıyla sürdürülmektedir.

2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin yasal altyapı güçlendirilmiş ve bu mücadele bir üst seviyeye taşınmıştır. Kanunun etkin olarak uygulanmasına yönelik yönetmelikler ve genelgeler yürürlüktedir. 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 25 Kasım 2023 tarihinde yayımlanmış ilgili mevzuatta yerini almıştır.

Söz konusu Genelge ile "Türkiye Yüzyılı" vizyonumuzda kadına yönelik şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması ve güçlendirilmesine yönelik; mevzuatın etkin uygulanmasından, şiddet mağdurlarına yönelik hizmetlerin daha ulaşılabilir olması, şiddetle mücadele alanındaki kurumların kapasitesinin artırılması, kamu personeli ve toplumun tüm kesimlerine yönelik bilgi ve farkındalığın artırılması, tüm kamu kurumlarının hem ulusal hem de yerel düzeyde iş birliğini artırması çalışmalarının devam ettirileceği, kadınlara yönelik dijital şiddet ile erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele edilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirileceği vurgulanmıştır.

Diğer önemli mevzuat 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK), kadına yönelik şiddet eylemlerini cezalandırmaktadır. Ceza mevzuatında son dönemde yapılan değişikliklerle kadına yönelik şiddet eylemlerinin etkin cezalandırılmasına yönelik önemli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda;

2021 yılında yapılan değişikliklerle kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi de nitelikli hâl olarak düzenlenmiş ve bu suretle ceza artırılmıştır.

2022 yılında yapılan yasal değişikliklerle;

- Kasten öldürme suçunun "kadına karşı işlenmesi" cezada artırım nedeni olarak düzenlenmiştir. Kasten öldürme eyleminin "kadına karşı işlenmesi" artık "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" ile cezalandırılmaktadır.
- Benzer şekilde kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarının da "kadına karşı işlenmesi" cezada artırım nedeni olarak kabul edilerek değişen oranlarda cezaların artırılması sağlanmıştır.
- Daha önce başka suçların içerisinde değerlendirilen ısrarlı takip eylemleri Türk Ceza Kanununa eklenen 123/A maddesi ile ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir.
- Kadınlara ve çocuklara karşı işlenen; cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçları adli yardım kapsamına alınmıştır.
- Failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı yasa hükmünde yer almıştır. Failin kılık ve kıyafetine özen göstermesi, takım elbise giymesi, kravat takması gibi şekli davranışları indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede yol haritasını belirleyen ve temel politika önceliklerini ortaya koyan ulusal eylem planları 2007 yılından beri kararlılıkla uygulanmaktadır. 2021-2025 dönemini kapsayan "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı", şiddetle

mücadelede uluslararası standartlardan ve yasal mevzuatımızdan güç alarak Bakanlığımız koordinasyonunda kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin kadın araştırmaları merkezlerinin katkı ve katılımları ile hazırlanmıştır. Eylem Planı kapsamında 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet yer almaktadır Eylem Planında yer alan faaliyetlerin etkin olarak hayata geçirilmesi amacıyla Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Faaliyet Planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Ayrıca, Ulusal Eylem Planının yerelde de etkin olarak uygulanmasının sağlanması amacıyla 81 ilimizde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları uygulanmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin izleme değerlendirme mekanizmaları da tesis edilmiş durumdadır. 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan ve her yıl düzenli olarak toplanan Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi, 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu olarak yeniden teşekkül ettirilmiştir. Koordinasyon Kurulu yılda en az bir kez ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve özel sektör temsilcilerinin katılımı ile birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı başkanlığında toplanacaktır. Kurulun ilk toplantısı 11 Ocak 2024 tarihinde icra edilmiştir.

Yerel düzeyde izleme ve koordinasyon mekanizmalarımız olan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonları ise; 81 ilimizde en az 6 ayda bir olmak üzere vali veya vali yardımcısı başkanlığında toplanmakta; yerele özgü sorunlar masaya yatırılarak çözüm önerileri geliştirilmekte ve etkin iş birliği ve koordinasyon temin edilmektedir.

Öte yandan Bakanlığımız tarafından, kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal kapasite güçlendirilerek vatandaşlara sunulan hizmet kalitesi artırılmaktadır. 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 82 Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), 112 kadın konukevi ve 416 Sosyal Hizmet Merkezi (SHM) Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası ile koruyucu ve önleyici hizmetler sunulmaktadır.

Kadın konukevleri doluluk oranı %75-80 oranında seyretmekte olup 2024 Haziran ayı itibarıyla kadın konukevleri doluluk oranı %70'dir. Belediyeler, Göç İdaresi Başkanlığı ve STK'lar tarafından da kadın konukevi hizmetleri sürdürülmektedir.

6284 sayılı Kanun kapsamında 2012 yılında hizmete açılan ŞÖNİM'ler ile tedbir izleme takibi, psikososyal destek başta olmak üzere rehberlik, danışmanlık ve yönlendirme hizmetlerine ulaşılması sağlanmaktadır. 2024 yılında, 30 Haziran'a kadar 123.218 kadın, 12.572 erkek ve 4.796 çocuk olmak üzere toplam 140.586 kişi ŞÖNİM'lerden hizmet almıştır.

ŞÖNİM'ler, kadın konukevleri ve SHM'lerin yanı sıra Bakanlığımıza ait acil çağrı merkezi olan Alo 183 Şiddetle Mücadele Hattı ile şiddet gören bireylerin hem anlık şiddet bildirimini yapabileceği hem de danışma-yönlendirme desteği alabileceği bir hizmet olanağı sağlanmaktadır. 7/24 ücretsiz hizmet veren hattın, farklı dillerde kısa mesaj ile iletişim özelliği ve işitme engelli bireyler için 3G özelliği de bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Teknik Yöntemlerle Takip (Elektronik Kelepçe) Uygulaması ile şiddet mağduru ve şiddet uygulayanın sistem üzerinden anlık olarak izlenmesi vasıtasıyla yüksek riskli vakalarda etkili koruma ve müdahale sağlamaktadır.

Ayrıca, şiddet mağdurlarının etkin korunmasına yönelik gelişen teknolojiye yararlanılarak Kadın Destek (KADES) mobil uygulaması geliştirilmiştir. Kadınların TC kimlik numaraları ile giriş yaparak koluğa tek tuşla ulaşmasını sağlayan bu uygulama, bugüne kadar 6 milyonun üzerinde kadın tarafından indirilmiştir.

Öte yandan, kadına yönelik şiddetle mücadelede farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele ve toplumun farklı kesimlerine yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmektedir. Bakanlığımızca, söz konusu eğitimlerin devamlılığını sağlamak için Adalet, İçişleri, Sağlık ve Milli Savunma Bakanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı arasında protokoller imzalanmıştır. 2007 yılından itibaren başlatılan eğitim-seminer faaliyetleri ile bugüne kadar; 1.536.039 er ve erbaş, 117.072 din görevlisi, 663.886 sağlık görevlisi, 631.954 öğretmen, 869.996 kolluk görevlisi, 1.837 mülki amir, 261.406 diğer kamu görevlileri ve 260.697 vatandaş olmak toplam 4.342.887 kişiye ulaşılmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede politika ve hizmetleri bilimsel kanıtlar temelinde inşa etmek üzere araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri yürütülmektedir. Bu çerçevede; 2008 ve 2014 yürütülen Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırmaları’nın üçüncüsü, TÜBİTAK ile iş birliğinde Marmara Üniversitesi tarafından Bakanlığımız ve TÜİK katkılarıyla Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme (1007) Programı kapsamında yürütülecektir. Verilerin toplanmasına dair saha çalışmasının 2024 yılı Kasım-Aralık aylarında tamamlanması planlanmaktadır. Alanda bir başucu kaynağı niteliğinde olan bu araştırma ile kapsamlı raporlar ve mikro verilerin yanı sıra geliştirilecek veri ambarı ile verilerin analizinde yapay zekâ algoritmaları kullanılabilir, zengin veri görselleştirme tekniklerinden faydalanılabilecektir. Ayrıca kadına yönelik şiddet mağdurlarının psikososyal iyilik halinin artırılması ve şiddet döngüsünün kırılması amacıyla sunulacak sosyal hizmetleri; bilimsel kanıta dayalı, sistematik, bütüncül ve mağdurun özel ihtiyaçlarına duyarlı şekilde yapılandırılan bir psikososyal destek modeli geliştirilecek ve bunun etkin olarak Türkiye genelinde hayata geçirilmesi için uygulayıcı ve eğitici programları hazırlanacaktır.

Kadına yönelik şiddetle mücadeleyi çok taraflı olarak ele almanın önemine binaen Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Destek Hizmetlerinin Modellenmesi Projesi’ni hayata geçirmek üzere çalışmalar sürdürülmekte olup TÜBİTAK çağrı hazırlıkları devam etmektedir. Bu proje ile şiddet uygulayanların profillerinin analiz edilmesi, ihtiyaca uygun modüler destek programlarının geliştirilmesi ve şiddet uygulayanlara yönelik etkin psikososyal müdahaleler vasıtasıyla şiddet döngüsünün kırılması hedeflenmektedir.

6284 sayılı Kanun kapsamında alınan tedbir kararlarına ilişkin Bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü arasındaki veri entegrasyonu sağlanmış durumda olup iyileştirme çalışmaları devam etmektedir. Öte yandan veri ve istatistik çalışmalarında sorunların ve ihtiyaçların tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi, iş birliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu bünyesinde Veri ve İstatistik Komitesi tesis edilmiş olup teknik düzeyde çalışmaların yürütülmesi için veri üretimi, veri analizi ve veri paylaşımı konularını ele alacak alt çalışma grupları oluşturulmuştur.

Öte yandan, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, Anayasamızın “Cumhurbaşkanı Yardımcıları, Cumhurbaşkanına Vekâlet ve Bakanlar” başlıklı 106 ncı maddesinin “Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.” hükmüne tabidir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.